

Riigikogu Keskkonnakomisjon

05.06.2015

Kirjalikud seisukohad Maapõueseaduse seadusemuudatuse eelnõule nr 43SE

1. EKO ja Eesti Maavarade Ühingu hinnangul ei vasta planeeritav seadusemuudatuse eelnõu kehtivale Põlevkivi arengukavale ega ka kohe-kohe valmivas arengukavas toodule. Arengukavas toodud aastane piirmäär on 20milj/t, eesmärgiga vähenemise suunas. Seadusemuudatus looks võimaluse kaevemahtude kasvamiseks millega paratamatult kaasneks ka negatiivse keskkonnamõju suurenemine.
2. Seadusemuudatuse mõjuanalüüse pole tehtud ning vastuseta on küsimused:
  - a. Miks on ettevõtetel jäänud varasemalt varu täies mahus kaevandamata?
  - b. Milline oleks seadusemuudatuse mõju nafta maailmaturu hinna kontekstis, nii kahaneva kui kasvava hinnatrendi puhul?
  - c. Millised oleksid sotsiaalsed mõjud?
  - d. Kas väidetava koondamise tõttu tööta jäänud töölised saaksid uuesti tööd?
  - e. Millised oleksid kaasnevad keskkonnamõjud?
3. Meie hinnangul kaasneks eelnõu rakendamisel olulised mõjud - seega peaks vastavalt kehtivale eelnõude normitehnika nõuete § 46 lg-le 3, olema eelnõule lisatud mõjude analüüsi aruanne, kus kirjeldataks lähemalt kavandatud muudatuse mõjusid, sh mõju elu- ja looduskeskkonnale. Antud juhul on mõjud hindamata, mis arvestades eelnõu olulisust, on lubamatu. (<http://www.riigikogu.ee/public/Riigikogu/Dokumendid/normitehnika.docx>)
4. Tagasiulatuv jõustumine - eelnõu võimaldaks aastamäära arvestada tagasiulatuvalt alates 1. jaan 2009. Selline teguviis on lubamatu. Eelviidatud eeskiri näeb ette, et nii võib talitada vaid põhjendatud vajaduse korral, eelnõu seletuskirjas aga vastavat vajadust põhjendatud ei ole. Ühe ettevõtte (olgu ta kui suur tahes ja asugu kus tahes) omanike ootustele mittevastavad majandustulemused ei saa olla põhjendatud vajadus.
5. Lisaks eeltoodule märgime, et eelnõu seletuskiri on vastuolus eelnõu eesmärkidega. Sisuliselt on eesmärk anda Viru Keemia Grupile eriti madala naftahinnaga perioodil võimalus odavalt kaevandada. Seletuskiri aga ütleb: Kaevandamislimiitide arvestuse põhimõtete muutmine on vajalik tulenevalt energiakandjate hindade volatiilsusest iseloomust st. keskmise arvestuse kasutamisel on võimalik maksimeerida põlevkiviresursi kasutamisest saadavat lisandväärtust nendel perioodidel kui

energiakandjate (elekter või vedelkütused) hinnad seda paremini võimaldavad. Seletuskirja põhjenduste kohaselt aitaks muudatus kaevandada just siis, kui nafta hind on kõrge. Ehk probleemi püstitus ning eelnõu selgitused on omavahel vastuolus.

Lisaks eeltoodule juhime tähelepanu, et hetkel on välja töötamisel täiesti uus maapäuseseadus. Pärast eelnõu avalikustamist 2014. a kevadel on töö sellega Keskkonnaministeriumis jätkunud ning meie teada on eelnõu peagi valmis uueks avalikustamiseks ja kooskõlastamiseks ministeeriumidega. Selles olukorras on uue seaduseelnõu vastuvõtmine üksiku probleemi lahendamiseks enne uue seaduse tervikversiooni valmimist ebamõistlik ning vastuolus õigusloome valdkonnas püstitatud eesmärkidega. Vastavalt kehtiva koalitsioonileppe p-le 4.2. on Vabariigi Valitsus võtnud endale eesmärgiks seaduste ületootmisest hoidumise. Uue normatiivakti väljatöötamise tingimuseks on selle vajalikkuse veenev põhjendamine ja rakenduspraktika analüüs. Ka Riigikogus menetletavate eelnõude normitehnika eeskiri näeb ette, et seaduseelnõu koostatakse vaid juhul, kui vajalik õiguslik regulatsioon puudub või ei ole piisav või ei ole ajakohane. Leiame, et antud juhul ei ole eelnõu seletuskirjas arusaadavalt selgitatud miks on vajalik uue regulatsiooni kehtestamine eraldi seadusena olukorras, kus lähiajal on Riigikogus menetlusele tulemas valdkonda terviklikult käsitlev uus seadus. Eeltoodut arvesse võttes teeme ettepaneku eelnõu menetlemine lõpetada.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Kai Klein
EKO koordinaator

/allkirjastatud digitaalselt/

Mihkel Pukk
Eesti Maavarade Ühing

Sama:

Keskkonnaministerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium

Eesti Keskkonnaühenduste Koda ühendab kümmet keskkonnaorganisatsiooni: Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Roheline Liikumine, Balti Keskkonnafoorum, Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing "Sorex", Läänerannik, Nõmme Tee Selts, Säästva Eesti Instituut, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering.
EKO eesistuja 2015. a on Balti Keskkonnafoorum.